

SS

2067

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

BOOK-KEEPING AND ACCOUNTANCY

(Humanities Group)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 90

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 030 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (v) ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ।
- (vi) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਗਣਨਯੰਤਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਗਣਨਯੰਤਰ ਪਰੀਖਿਆ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।
- (vii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਭਾਗ-ੳ, ਭਾਗ-ਅ, ਭਾਗ-ੲ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਸ) ।
- (viii) 1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 1-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 2 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 5-10 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 15-20 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 6 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 3-5 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

ਭਾਗ-ੳ

1. (i) ਵਿਕਾਸ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੀ ਹੈ ? 1
- (ii) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੀ ਹੈ ? 1
- (iii) ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਧੇ ਨੂੰ ਪੁਨਰਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । 1
- (iv) ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਕੀ ਹੈ ? 1
- (v) ਫਰਮ ਖਤਮ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬਚੀ ਬਾਕੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਾਂਗੇ :
 (ੳ) ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ (ਅ) ਵਸੂਲੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ
 (ੲ) ਲਾਭ ਤੇ ਹਾਨੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ (ਸ) ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 1

- (vi) ਬਿੱਲੀ ਸ਼ਾਖ ਕੀ ਹੈ ? 1
- (vii) ਜਾਰੀ ਅੰਸ ਪੂੰਜੀ ਕੀ ਹੈ ? 1
- (viii) DRR ਕੀ ਹੈ ? 1
- (ix) ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲਿਖੋ :
 ਤਰਲ ਸੰਪੱਤੀਆਂ = ਚਾਲੂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ - ਸਟਾਕ - ਪੇਸ਼ਗੀ ਖਰਚੇ । 1
- (x) ਨਿਵੇਸ਼ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

ਭਾਗ-ਅ

2. ਦਾਨ ਕੀ ਹੈ ? 2
3. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਾਲ 2015-2016 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਦਿਓ :

| | 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 | 31 ਮਾਰਚ 2016 |
|-------------------------|---------------|--------------|
| ਪੇਸ਼ਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮਿਸ਼ਨ | 60,000 | 40,000 |
| ਬਕਾਇਆ ਕਮਿਸ਼ਨ | 40,000 | 30,000 |

 ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮਿਸ਼ਨ 2,00,000 ਰੁਪਏ । 2
4. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ ? 2
5. ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਸੀਤਾ ਤੇ ਗੀਤਾ ਲਾਭ ਹਾਨੀ ਨੂੰ 5 : 3 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਹਾਨੀ ਨੂੰ 2 : 3 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ । ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ । 2
6. ਪੁਨਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਾਤਾ ਕੀ ਹੈ ? 2
7. ਜਨਰਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰੋ :
 (ੳ) ਫਰਮ ਦੇ ਵਸੂਲੀ ਖਰਚੇ 6,400 ਰੁਪਏ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ।
 (ਅ) ਅਲਿਖਤ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ 14,000 ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਗਏ । 2
8. ਚਾਰਟਰਡ ਕੰਪਨੀ ਕੀ ਹੈ ? 2
9. "ਸਧਾਰਨ ਆਕਾਰ ਚਿੱਠਾ" ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 2
10. ਚਾਲੂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਲੂ ਅਨੁਪਾਤ 2.5 : 1 ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ 4,00,000 ਰੁਪਏ ਹਨ । 2
11. 5,80,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਸਚੇਤ ਘਸਾਈ 2,80,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਨੂੰ 1,40,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ । ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ । 2

ਭਾਗ-ੳ

ਗਿਆਰਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 12 ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 22) :

12. ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ । 4
13. ਅੰਜੂ ਤੇ ਮੰਜੂ ਨੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ 3,00,000 ਅਤੇ 2,40,000 ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ । ਅੰਜੂ 6,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਤੇ 10% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿਆਜ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਅੰਜੂ ਤੇ ਮੰਜੂ ਨੂੰ 4:3 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । 31 ਮਾਰਚ 2016 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਨੇ ਅੰਜੂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1,96,000 ਰੁਪਏ ਲਾਭ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ । ਲਾਭ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ । 4
14. ਫਰਮ ਦਾ ਔਸਤ ਲਾਭ 6,40,000 ਰੁਪਏ ਹੈ । ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਠੋਸ ਸੰਪੱਤੀਆਂ 60,00,000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ 16,80,000 ਰੁਪਏ ਹਨ । ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਲਾਭ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਦਰ 10% ਹੈ । ਸੁਪਰ ਲਾਭ ਵਿੱਧੀ ਦੇ ਪੂੰਜੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਖ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰੋ । 4
15. ਲਾਭ-ਵੰਡ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਿਖੋ । 4
16. ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਰਮੇਸ਼ 31 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ । ਉਸਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਾਖ 36,000 ਰੁਪਏ ਹੈ । ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ 12,000 ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾਂ 5% ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ 31 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰਮੇਸ਼ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ । 4
17. ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 4:3:3 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸਨ । ਇੱਕ ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਰਮ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ । ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀਆਂ 3,48,460 ਰੁਪਏ ਸਨ । ਕੁੱਲ ਲੈਣਦਾਰ 46,300 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਹੱਥਲਾ ਰੋਕੜ 7,840 ਰੁਪਏ ਸੀ । ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 2,89,820 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਫਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਖਰਚੇ 3,720 ਰੁਪਏ ਸਨ । ਵਸੂਲੀ ਖਾਤਾ ਬਣਾਓ । 4
18. ਫਰਮ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅੰਤ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 4
19. ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ । 4
20. ਰਾਮ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ 1,20,000, 10% ਰਿਣ-ਪੱਤਰ 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਮ ਮੁੱਲ ਉੱਪਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਮ-ਮੁੱਲ ਉੱਪਰ ਵਿਮੋਚਨ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ । ਅਦਾਇਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨਾਲ 70 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉੱਪਰ ਬਾਕੀ ਦੀ ਧੰਨਰਾਸ਼ੀ । ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਸਾਰੇ ਸਬਸਕ੍ਰਾਇਬਡ ਹੋਏ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰੀ ਧੰਨਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ । ਜਨਰਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰੋ । 4

21. 31 ਮਾਰਚ 2015, ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਪਰ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਵਰਣ ਬਣਾਓ :

4

| | 31st ਮਾਰਚ, 2015 | 31 ਮਾਰਚ, 2014 |
|-------------------------------------|---|---|
| ਕਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ | ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 300% | ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 200% |
| ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹੋਰ ਖਰਚੇ | 36,00,000 ਰੁਪਏ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 20% | 30,00,000 ਰੁਪਏ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 10% |
| ਕਰ | 50% | 50% |

22. ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਣ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ ।

4

ਭਾਗ-ਸ

23. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ 31 ਮਾਰਚ, 2016 ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਦਾਇਗੀ ਖਾਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।

6

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਦਾਇਗੀ ਖਾਤਾ
(31 ਮਾਰਚ, 2016 ਵਾਸਤੇ)

| ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ | ਰਕਮ | ਅਦਾਇਗੀਆਂ | ਰਕਮ |
|----------------------------|--------|----------------------------|--------|
| To Subscriptions | 22,000 | By Salary | 4,400 |
| To Interest on Investments | 200 | By Rent | 2,200 |
| | | By Postage | 200 |
| | | By Telephone charges | 400 |
| | | By Printing and Stationary | 600 |
| | | By Furniture | 4,000 |
| | | By Investments | 8,000 |
| | | By Cash in hand | 200 |
| | | By Cash at Bank | 2,200 |
| | 22,200 | | 22,200 |

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ :

- ਬਕਾਇਆ ਤਨਖਾਹ 400 ਰੁਪਏ
- ਲੈਣਯੋਗ ਚੰਦਾ 800 ਰੁਪਏ
- ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਘਿਸਾਈ ਦੀ ਦਰ 10%
- ਬਕਾਇਆ ਕਿਰਾਇਆ 200 ਰੁਪਏ

ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

ਜਾਂ

ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ ।

6

(5)

24. ਰਾਮ, ਸ਼ਾਮ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3:1:1 ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ :

6

ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ (ਮਾਰਚ 31, 2016 ਨੂੰ)

| ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ | ਰਕਮ | ਸੰਪਤੀਆਂ | ਰਕਮ |
|---------------|----------|-------------------------|----------|
| ਲੈਣਦਾਰ | 90,000 | ਬੈਂਕ | 31,000 |
| ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਬਿਲ | 30,000 | ਦੇਣਦਾਰ 70,000 | |
| ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ : | | (-) ਵਿਵਸਥਾ <u>2,000</u> | 68,000 |
| ਰਾਮ | 1,50,000 | ਸਟਾਕ | 80,000 |
| ਸ਼ਾਮ | 1,00,000 | ਇਮਾਰਤ | 2,70,000 |
| ਹਰਨਾਮ | 99,000 | ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ | 20,000 |
| | 4,69,000 | | 4,69,000 |

ਸ਼ਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਈ

- ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਲ 10% ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੇਣਦਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਬਕਾਇਆ ਖੜਾ ਰਿਪੈਅਰ; ਦਾ ਬਿੱਲ 2,000 ਰੁਪਏ ਹੈ।
- ਸ਼ੱਕੀ ਕਰਜ਼ਿਆ ਲਈ 10% ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।
- ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਮੁੱਲ 75,000 ਰੁਪਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।
- ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 20,000 ਨਗਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਉਸਦੇ ਰਿਣ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਾਤਾ, ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

XY ਅਤੇ Z ਆਪਸ ਵਿੱਚ 3:2:1 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨੂੰ 2:2:1 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਚ 31, 2016 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

| ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ | ₹ | ਸੰਪਤੀਆਂ | ₹ |
|---------------|----------|-------------------------|----------|
| ਪੂੰਜੀ : | | ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰਕਮ | 50,000 |
| X | 1,00,000 | ਸਟਾਕ | 50,000 |
| Y | 80,000 | ਦੇਣਦਾਰ 50,000 | |
| Z | 40,000 | (-) ਵਿਵਸਥਾ <u>4,000</u> | 46,000 |
| ਸਧਾਰਨ ਰਿਜ਼ਰਵ | 60,000 | ਨਿਵੇਸ਼ | 54,000 |
| ਲੈਣਦਾਰ | 50,000 | ਮਸ਼ੀਨਰੀ | 1,00,000 |
| ਬਕਾਇਆ ਮਜ਼ਦੂਰੀ | 10,000 | ਸ਼ਾਮ | 40,000 |
| | 3,40,000 | | 3,40,000 |

ਇਸ ਦਿਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ :

- ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ 20%;

- (ii) ਡੂਬਤ ਰਿਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ 1,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮੀ ;
- (iii) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ 62,000 ਰੁਪਏ ਪਾਇਆ
- (iv) ਅਣਦਰਜ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 3,000 ਰੁਪਏ ;
- (v) ਸ਼ਾਖ ਵਿੱਚ 15% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸਧਾਰਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੋਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਪੂਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਤ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

25. ਗੁਪਤਾ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 10 ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ 35,000 ਅੰਸ਼ ਦੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਮੰਗੇ :

6

| | |
|---------------------------|----------------|
| ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਉੱਪਰ | ₹ 5 ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਸ਼ |
| ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉੱਪਰ | ₹ 3 ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਸ਼ |
| ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੀ ਮੰਗ ਉੱਪਰ | ਬਕਾਇਆ |

ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ 50,000 ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੰਚਲਕਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ :

- (i) 8,000 ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।
- (ii) ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਅੰਸ਼ ਬਾਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ।
- (iii) ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਧੰਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਗਗਨ ਜਿਸ ਨੇ 600 ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅਖੀਰਲੀ ਮੰਗ ਰਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ । ਉਸ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਜਬਦ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ।

ਰਾਖੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 400 ਅੰਸ਼ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੀ ਮੰਗ ਰਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ । ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਜਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ।

ਇਹਨਾਂ ਜਬਤ ਕੀਤੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ 800 ਅੰਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ 15 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁੜ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖੀ ਦੇ ਜਬਤ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ।

ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਬਤ ਕੀਤੇ ਅੰਸ਼ ਮੁੜ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਜਰਨਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰੋ ।

ਜਾਂ

ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਰਮ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ ।

6

26. ਨਿਮਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰੋ :

6

| ਇਕਵਿਟੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ | 31.03.2015 | 31.03.2016 |
|----------------------|------------|------------|
| ਸਧਾਰਣ ਅੰਸ ਪੂੰਜੀ | 4,00,000 | 4,00,000 |
| ਆਮ ਰਿਜ਼ਰਵ | | 48,000 |
| ਲਾਭ ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ | (16,000) | 1,20,000 |
| 12% ਕਰਜ਼ਾ-ਪੱਤਰ | 2,00,000 | 2,70,000 |
| ਵਿਵਿਧ ਲੈਣਦਾਰ | 1,24,000 | 1,36,000 |
| | 7,08,000 | 9,74,000 |
| ਸੰਪਤੀਆਂ | 31.03.2015 | 31.03.2016 |
| ਮਸ਼ੀਨਰੀ | 3,20,000 | 2,90,000 |
| ਸਚੇਤ ਘਸਾਈ | 60,000 | 50,000 |
| | 2,60,000 | 2,40,000 |
| ਸਟਾਕ | 1,60,000 | 1,22,000 |
| ਵਿਵਿਧ ਦੇਣਦਾਰ | 58,000 | 80,000 |
| ਮੁਦਰਾ ਬਜ਼ਾਰ | 30,000 | 44,000 |
| ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰੋਕੜ | 2,00,000 | 4,88,000 |
| | 7,08,000 | 9,74,000 |

ਹੇਰ ਜਾਣਕਾਰੀ :

- ਕਰਜ਼ਾ-ਪੱਤਰ ਤੇ ਵਿਆਜ 28,200 ₹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।
- ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 40,000 ₹ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।
- 80,000 ₹ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ (ਇਸ ਉੱਪਰ ਸਚੇਤ ਘਸਾਈ 36,000 ₹) 10,000 ₹ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ।

ਜਾਂ

| | | | |
|----------------------------|-------------|-----------|-----------|
| ਸੁਧ ਵਿਕਰੀ | 1,80,00,000 | ਇਕਉੱਟੀ | 30,00,000 |
| ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ | 1,20,00,000 | ਕਰਜ਼ ਪੱਤਰ | 15,00,000 |
| ਚਾਲੂ ਸੰਪਤੀਆਂ | 36,00,000 | ਕਰਜ਼ | 7,50,000 |
| ਚਾਲੂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ | 12,00,000 | | |

ਗਿਆਤ ਕਰੋ :

- ਕੁੱਲ ਲਾਭ ਅਨੁਪਾਤ
- ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ ਆਵਰਤ ਅਨੁਪਾਤ
- ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ।

6